

#11

říjen 2015

JOURNAL

časopis Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

ABSOLVENT

Eliška Hospasková

OBSAH

2

ROZHOVOR

Univerzita by měla sloužit městu a regionu

- 5 Jak se prváci seznamovali
- 6 Porodní asistent? Proč ne!

ROZHOVOR

Masarykův pohřeb jsem sledoval z okna

8

- 13 Kdo letos získá Cenu Jana Opletala?
- 14 Jak chytit učitele do sítí
- 16 Jihočešky mají zlatý hatrick
- 18 Rybí maso zmírňuje účinky jedovatého kadmia
- 20 Aktivní vědce ceníme zlatem
- 22 Na univerzitu přes půl planety

23

POZVÁNKA

Týden ve znamení Vítání prváků

- 24 Archivnictví je jako detektivka
- 26 Ze srdce Evropy do srdce Asie

CO SE CHYSTÁ

29

JOURNAL

časopis Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, č. 11/2015

Vydavatel:

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
Branišovská 31a, 370 05, České Budějovice

Šéfredaktor: Miroslav Vlasák

Spolupracovníci: Mgr. Alena Binterová, Ing. Radim Dušek,
Ph.D., Ing. Ivan Hájek, Bc. Magdalena Křepelová, Hynek
Salák, Bc. Barbora Stuhlová, Mgr. Jiří Váňa, Richard Šefl

Fotograf: Aleš Motejl

Grafické práce a sazba: Radka Folprechtová,
Barbora Solperová

Jazyková korektura: Michaela Šlapáková

Témata, připomínky a náměty můžete zasílat
na mvlasak@jcu.cz

JOURNAL je pětikrát ročně distribuován zdarma
na Jihočeské univerzitě, jejích fakultách a dalších
vybraných místech.

Náklad 6 000 ks. Tisk: Protisk, s.r.o.
Místo vydání: České Budějovice.
Registrace MK ČR E 21448, ISSN 2336-2170.

1

ZAČALA VÝSTAVBA
STUDENTSKÉHO KLUBU

V září započaly práce na výstavbě studentského klubu, který poskytne zázemí studentským spolkům, prostor pro pořádání přednášek, workshopů a koncertů, ale také kavárnu a venkovní posezení. Dokončení je plánováno na léto příštího roku. Současně se také vybírá provozovatel kavárny. Pokud vás téma studentského klubu zajímá, přijďte 13. října v 17 hodin do klubu Akademické knihovny na diskusní pořad „Ptejte se rektora“.

2

OMEZENÍ DOPRAVY
V KAMPUSU

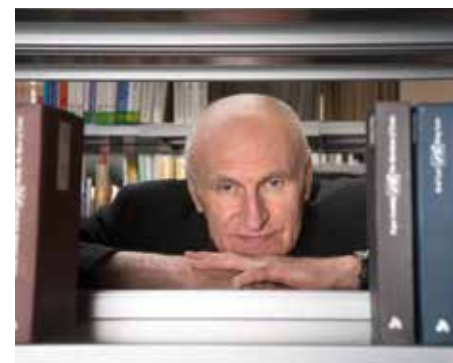
Dlouhodobý nárůst osobních automobilů v kampusu řeší univerzita změnou provozního režimu v celém areálu. Od podzimu bude kampus Jihočeské univer-

zity pro studentská vozidla uzavřen. Studenti mohou využívat nové parkoviště za menzou u budovy Vědeckotechnického parku. Vjezd na parkoviště a výjezd z něj je umožněn přes automatickou závoru a stačí k němu karta studenta.

3

ČESKÁ HLAVA PRO HILSKÉHO?

Profesor Martin Hilský, který vyučuje na Filozofické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, byl Radou pro vědu, výzkum a inovace navržen na prestižní cenu Česká hlava. Návrh ještě bude schvalovat vláda. Martin Hilský je prvním Čechem, který přeložil kompletní Shakespearovo dílo.

4

KAMPUS OŽIVÍ ŠACHY

Chcete si zahrát šachy pod širým nebem přímo v kampusu? Prostor parku mezi knihovnou a kolejí K3 oživí betonový stůl se šachovnicí a dvěma židličkami. Venkovní šachy, které navazují na úspěšný projekt pian v ulicích, už využívá veřejnost v několika dalších českých městech. Šachové figurky si můžete zapůjčit na recepci koleje K4.

UNIVERZITA BY MĚLA SLOUŽIT MĚSTU A REGIONU

S rektorem Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, profesorem Liborem Grubhofferem, jsme si na stránkách Journalu povídali naposledy před dvěma lety. Co se za tu dobu změnilo? Co mu udělalo radost nebo ho naopak zklamalo?

Nedávno jste se stal členem Učené společnosti České republiky. Jak se cítíte ve společnosti vědecké elity českého národa? Nesmírně si toho považuji a ještě teď tomu nemohu uvěřit, tím spíše, že vůbec není snadné se do této vybrané společnosti dostat. Cítím, že kus mého členství patří také mým nejbližším spolupracovníkům v laboratoři a samozřejmě mojí rodině.

Co vám v poslední době udělalo radost?

Je toho spousta. Třeba to, jak se univerzita otevírá směrem k veřejnosti. Obyvatelé Českých Budějovic nás čím dál častěji vidají ve městě nejen na popularizačně-vědeckých, ale také na nejrůznějších společenských, sportovních a charitativních akcích. Pohled lidí na instituci uzavřenou tak říkajíc „mezi čtyřmi stěnami“ se pomalu mění. Naopak sama univerzita se stává místem setkávání zajímavých osobností nejen akademického života. Vzpomeňme třeba na otevření Lavičky Václava Havla, které přilákalo mimořádně zajímavé hosty. Nabitý osobnostmi byl i panel řečníků na konferenci k výročí Listopadu. Osobně mě potěšila účast studentů na vzpomínkové šumavské pouti „Podáváme si ruce“ k 70. výročí konce 2. světové války, společně s Univerzitou Pasov a Vysokou školou technickou v Deggendorfu. Z těch řečnických hmotných věcí mě těší vzkvétající kampus, myslím, že se z něj stává skutečně příjemné místo pro studium i trávení volného času. No a není žádným tajemstvím, že jako velkému příznivci techniky mi dělá radost dotažení

čtyřletého profesního bakalářského studijního oboru Mechatronika ve spolupráci se společností BOSCH a ČVUT do úspěšné akreditace a zahájení tohoto nového technického studijního oboru na Přírodovědecké fakultě. Někdy ale stačí k radosti i úplná maličkost.

Například?

Například když navštívíte kolegy z ostatních univerzit a oni vyjádří obdiv našemu novému vizuálnímu stylu. V tu chvíli cítím radost i hrdost. V tomhle se myslím udělal za poslední roky velký kus práce. Dokonce mám pocit, že studenti začínají brát univerzitu tak nějak více za svou, všímám si toho například na akcích, jako je univerzitní ples. Nesmírně mě těší, že studenti vnímají svobodné akademické prostředí, zajímají se o dění na univerzitě a nebojí se u mě zatukat na dveře kanceláře se smysluplnými projekty a zajímavými nápady. Věřím, že se tahle spolupráce ještě prohloubí v souvislosti s otevřením nového studentského klubu, na který už se všichni moc těšíme.

Ještě zpět k technickým oborům – ve starších rozhovorech jste v nich viděl možnou budoucnost Jihočeské univerzity a přikládal jim velkou váhu.

Myslím, že univerzita by měla sloužit městu a regionu, ve kterém působí. A jestliže je zde citelný nedostatek technicky vzdělaných odborníků, měla by být univerzita první, kdo na tento požadavek zareaguje. Proto se v tuto chvíli snažíme rozjet činnost Centra praktické výuky technologických oborů a získat

akreditace pro další technologické obory, například pro obor Biotechnologie, který je podle mě pro jihočeský region velmi důležitý. Usilujeme také o akreditaci oboru Obnova kulturní krajiny, která je nejen v zanedbaném jihočeském pohraničí myslím citelně potřeba a otevírá další možnosti spolupráce s přeshraničními univerzitami. Věřím, že se tyto nové obory podaří uskutečnit.

V rozhovoru pro Journal jste zmiňoval, že chcete univerzitu maximálně otevřít dovnitř i ven. Jak pokročil proces internacionalizace naší univerzity?

Počet aktivních celouniverzitních smluv se zahraničními univerzitami roste, takže stále více našich studentů a pracovníků může vyjet do zahraničí a naopak zahraniční studenti a vědečtí pracovníci míří k nám do Českých Budějovic. V tomto ohledu je pro mě klíčová spolupráce s přeshraničními univerzitami. Vedle již existující spolupráce s Univerzitou Jana Keplera v Linci se prohloubila spolupráce s univerzitou v Pasově a navázaly se kontakty s technickými vysokými školami v bavorském Deggendorfu a rakouském Welsu.

Studenti vás často potkávají na cestě mezi rektorátem a laboratoří. Pořád platí, že si tam nejlépe odpočínáte?

Každý den, který mohu alespoň z části trávit v kontaktu se svými kolegy v laboratoři a cítit, že pro ně stále mohu být ku pomoci, je pro mě obrovsky nabíječící. Velkou radost mi letos udělala letní škola „PROZKOUMEJTE“ pro deset studentů Arizonské univerzity v Tucsonu, kteří pracovali deset týdnů na svých parazitologických projektech u nás v Českých Budějovicích a vzdělávali se též ve společenských znalostech o České republice a Evropě.

Funkce rektora je časově velmi náročná. Stiháte během ní rozvíjet výzkumnou a vědeckou činnost?

Momentálně jsem řešitelem dvou projektů ze 7. rámcového programu EU, konkrétně ANTI-GONE a ANTIDotE. Oba projekty se zabývají výzkumem a vývojem protiklíštěcích vakcín s ochranným účinkem před klíšťatý a jimi přenášenými původci závažných infekčních onemocnění – klíšťové encefalidity, lymfské boreliózy a babesiózy. Potěšilo mě také jmenování garantem oboru Biologie a čle-

nem vědecké rady Nadačního fondu Neuron na podporu vědy. Velmi si také považují toho, že mě vědecká rada Palackého univerzity v Olomouci vybrala pro prestižní Fischerovskou přednášku pro rok 2015.

Je něco, co vám naopak v poslední době kazí radost?

Radost mi nedělá arogance, netolerance, braní křehké svobody na lehkou váhu a některé nebezpečné nálady ve společnosti. K těmto věcem cítím potřebu se vyjadřovat a nejsou mi lhostejné. Snažím se přesto vidět na věcech to pozitivní a šířit dobrou mysl. A též se na budování svobodné občanské společnosti aktivně podílet. Nedávno jsem byl přizván za člena poradního výboru a správní rady Iniciativy pro evropské hodnoty, která chce šířit povědomí o liberální demokracii zejména mezi mladými lidmi.

V březnu končí vaše první funkční období. Budete kandidovat i v tom příštím?

Ano, chystám se znovu kandidovat. Přestože se podařilo udělat velký kus práce, není možné za čtyři roky uskutečnit všechny vize a plány. Mám radost, že se podařilo dokončit některé významné investiční projekty, jako bylo vybudování unikátního vědeckého centra CENAKVA ve Vodňanech, vybudování nových fakultních pavilonů v kampusu i mimo něj, rekonstrukce a revitalizace budov a kolejí nebo třeba otevření jedinečné polární stanice na Špicberkách. Stále je na co navazovat a moc bych si přál, abych dostal příležitost v započatém díle pokračovat. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Petr Zíkmund

Dva rektori Jihočeské univerzity na Lavičce Václava Havla. Vpravo sedí historicky první rektor, docent Jiří Divišek, při příležitosti oslavy jeho osmdesátin.

JAK SE PRVÁCI SEZNAMOVALI

Na akci Seznamovák JU 2015, pořádanou Studentskou unií JU, letos dorazilo téměř dvojnásobné množství prváků.

Do kempu Vranovská pláž přijelo předposlední zářijový víkend 150 studentů prvních ročníků. Je to téměř dvojnásobný počet než v loňském roce. Pořadatelé ze Studentské unie JU se tak museli pořádně ohánět. „Je vidět, že Seznamovák nabírá na obrátkách. Program byl opět nabitý od příjezdu až do konce,“ říká jeden z pořadatelů akce Richard Šefl. Hned po ubytování byl připraven teambuilding a párty se skvělými DJs z rádia K2. Páteční ráno začalo rozcvičkou a seznamováním, po obědě následoval výlet na vranovský zámek, Swing Jump, vodní fotbal, turnaj ve volejbalu, ochutnávka moravských vín ve vinném sklípku a Claryho naučná stezka. „Akce byla plná překvapení. Seznámil jsem se s velkou spoustou vrstevníků a získal mnoho užitečných informací o studiu. Nejvíce se mi líbil skok z mostu,“ říká student Petr z Ekonomické fakulty. Swing

Jump byl samozřejmě zážitkem nejen pro něj. „Miluji adrenalin, takže nejvíce jsem si užila Swing Jump. Taky se mi moc líbilo vystoupení komiků z Na stojáka a večerní táborák. Dozvěděla jsem se spoustu věcí o fakultě a také, co mám očekávat od zkuškového období,“ pochvaluje si studentka Katka z Pedagogické fakulty. Pro prváky byla po zbytek víkendu připravena přednáška o univerzitě a IS STAG, workshop skákacích bot, promítání v kině nebo kurz sebeobrany a zumbly. Vyvrcholením bylo pasování účastníků na prváky a závěrečná párty s nádherným ohňostrojem. „Letošní ročník se vydařil i díky podpoře ze strany univerzity, která nám pomohla zejména s propagací celé akce a poskytla nám zajímavé sponzorské dary do sportovních turnajů,“ uzavřel Richard Šefl. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: archiv Studentské unie JU

PORODNÍ ASISTENT? PROČ NE!

Do studijního programu Porodní asistence vyučovaného na Zdravotně sociální fakultě JU se letos zapsal historicky první mladý muž. Proč se rozhodl začít studovat mezi samými dívkami a jaká jsou jeho očekávání?

Devatenáctiletý Martin Moravec pochází z Frymburku a vystudoval zdravotnické lyceum v Písku. Přání stát se jednou zdravotníkem prý měl už od dětství, ve škole se účastnil různých soutěží mladých zdravotníků. Líbí se mu totiž, že taková práce má smysl a pomáhá lidem. Ve zdravotnictví pracuje také jeho bratranec, který ho při výběru školy hodně motivoval. „Jsem nejmladší ze tří dětí a naši nás při rozhodování o profesi vždycky podpořili. Pro ně je důležité, abych si našel práci, která mě bude bavit,“ říká mladík, z něhož vyzařuje velký klid.

Je prý spíše typem flegmatika, což má sice i své nevýhody, ale doufá, že na porodním sále i při předchozích kontaktech s budoucími rodičkami by to mohlo být ku prospěchu. Asi to má dané odjakživa: „Na svět jsem přišel v klidu. Maminka na mé narození vzpomíná tak, že šlo všechno přirozeně a bez velké bolesti,“ usmívá se. Rozhodnutí zvolit si právě obor Porodní asistentka ale nechával dobře uzrát a nejdřív si musel v hlavě dobře srovnat, co ho čeká. Dospěl k názoru, že ho velmi láká možnost pomáhat v situacích, které jsou pro každého člověka silným a naprosto zásadním zážitkem. A vzhledem k tomu, že porodník není pro muže povoláním nijak výjimečným, Martin věří, že stejně tak může dobře zafungovat i porodní asistent. „Je to pro mě obrovská výzva, a pokud se mi ve škole bude dařit, věřím, že tím budu inspirovat i další kluky. Znáám jednoho, který o tomto

povolání přemýšlel, ale pak se asi lekl třídy plné holek,“ míní Martin.

On sám se naopak těší na to, že bude při studiu obklopen krásnými a milými dívkami. Sice se trochu bojí, že při praktické výuce bude vždycky centrem pozornosti, ale naštěstí zná řadu spolužaček už ze svých středoškolských let v Písku. Toto město ho okouzlo a je rád, že dal na radu svého bratra, který Písek označil za nejkrásnější město pro studentská léta. Martin to může potvrdit, a kdyby byla možnost pokračovat tam ve studiu, určitě by v Písku zůstal. „Toto město má velmi přátelskou atmosféru, všichni studenti se tam znají. Jsem rád, že na Jihočeskou univerzitu chodí hodně lidí z Písku. Dokonce mám teď v prvním ročníku oboru Všeobecná sestra i dva spolužáky,“ vypočítává.

Na univerzitní město České Budějovice je zvědavý – těší se na to, že bude bydlet na koleji, a hodlá se nadále věnovat sportu. Florbal hrával dřív i závodně, také rád plave a jako brigádu dělá plavčíka. Věnoval se i fotbalu a volejbalu. Právě ZSF JU je iniciátorem Volejbalového maratonu Jihočeské univerzity, o němž už Martin slyšel při zápise, který fakulta uspořádala v neformálním prostředí v Rožmberku nad Vltavou. Moc se mu tam líbilo a je rád, že se tam seznámil s budoucími spolužačkami i se staršími studenty. „Je to skvělý nápad, organizovat zápisy takto netradičně. Dozvěděli jsme se vše potřebné najednou, takže jsme odtud odjížděli na-

prosto v klidu, že už víme, co nás na fakultě čeká,“ hodnotí. Je rozhodnutý udělat vše, aby se příští rok mohl těchto zápisů zúčastnit už jako zkušenější student.

Zatím je ale na samém začátku, navíc prý polovina jeho kamarádů dosud ani nevěří, že Martin Moravec opravdu bude studovat obor Porodní asistentka. Téma je oblíbeným zdrojem vtipků, avšak nepublikovatelných. „Já mám černý humor rád,“ nenechává se vyvést z poklidu. Být tím, kdo stojí u zrodu lidského života, považuje za úžasnou profesi. Sám zatím přímo u žádného porodu nebyl, ale sledoval ho zpovzdálí a viděl videa. Na rozdíl od některých tatínků si je Martin naprosto jistý tím, že na porodním sále neomdlí – krev mu nevádí, to by musel školu dávno opustit. Ale přece jen se své praxe trochu obává, protože na rozdíl od střední zdravotnické školy, jejíž studenti absolvují hodně praktických hodin, je lyceum zaměřené víc na teorii a hlubší znalost medicíny. Takže vidina praxe na porodním sále ho naplňuje velkou pokorou. Stejně tak povinnost, že během bakalářského studia musí být student tohoto oboru u čtyřiceti porodů, což je hodně a nelze to předem naplánovat...

Jedním z argumentů, proč si vybral právě Zdravotně sociální fakultu JU, je rozsáhlá síť škol ve světě, s nimiž spolupracuje. Rád by udělal vše pro to, aby mohl vyjet na různé stáže a vidět, jaká je praxe v jiných zemích. Už jen díky tomu, že bydlí na hranici s Rakouskem, má představu o uplatnitelnosti zdravotníků v zahraničí. „Takovou možnost vycestovat, jakou dává vysoká škola, středškoláci nemají. Chtěl bych využít dobrých kontaktů v zahraničí, které má fakulta i univerzita, a rozšířit si obzory. Všichni mi radí, že vysokoškolské období je pro sbírání zkušeností tím nejlepším časem. Samozřejmě mě zajímá, jak k porodům přistupují v různých zemích světa, ale jsem připravený dělat tam ve zdravotnictví cokoli,“ plánuje Martin Moravec. Fascinuje ho, že lidé pracující v tomto

oboru se musí pořád učit nové věci, protože medicína se neustále vyvíjí – a přitom nesmí zapomínat na to, že pacient má nejen tělo, ale i duši. ●

*Text: Alena Binterová
Foto: Aleš Motejl*

MASARYKŮV POHŘEB JSEM SLEDOVAL Z OKNA

RNDr. Jan Květ (82) z Katedry biologie ekosystémů Přírodovědecké fakulty JU se nedávno vrátil z USA, kde jako první neameričan převzal ocenění Lifetime Achievement Award za celoživotní výzkum mokřadů. V této oblasti je celosvětově respektovaným odborníkem. Většinu profesního života spojil s Botanickým ústavem ČSAV, resp. AV ČR, postupně v Průhonících, Brně a Třeboni. Vědec, pedagog, spoluzakladatel Jihočeské univerzity, ale také bývalý poslanec České národní rady a celoživotní skaut ze sebe ve svém věku stále s obdivuhodnou pamětí sype vzpomínky a přesná data. Pokrýt jeho profesní život není v kapacitních možnostech rozhovoru, pojali jsme jej proto poněkud netradičně a zaměřili se pouze na období mládí a studií.

Nedávno jste se připojil k výzvě vědců k toleranci...

...takže jsem podle bývalého prezidenta Klause tuším pseudovědec a pseudoakademik.

Který se prý chce politicky zviditelnit.

Nevím, proč bych se měl politicky zviditelnovat. Já jsem byl vidět v letech 1990 až 1992 jako poslanec České národní rady za Občanské fórum a už jsem dál nekandidoval. Právě Václav Klaus chtěl tehdy přeměnit Občanské fórum v pravicovou politickou stranu. Většina účastníků příslušné konference OF byla pro, asi cítili, že by jim ujel vlak. Já jsem jako jeden z mála hlasoval proti, protože jsem náturou spíše křesťanský socialista. Pojem socialismus zneužili komunisté, ale jejich „socialismus“ považuji za karikaturu skutečného socialismu jakožto ohledu na sociální potřeby lidí a snahu o odstranění bíd.

Abych se vrátil k otázce, vy pamatujete dva nedemokratické režimy i to, co jim předcházelo. Když pozorujete současné nálady ve společnosti, obáváte se ohrožení demokracie?

Hodně jsem o tom v poslední době uvažoval. Na jedné straně slyšíte hlasy, že jsme

xenofobní národ, na druhé straně jsem někde četl, že v počtu adopcí na dálku na jednoho obyvatele jsme aktivnější než Německo. Při světových přírodních katastrofách se u nás vždy nasbírá spousta peněz. Myslím, že lidé se jen bojí radikálního islámu. Bohužel Evropa zatím nenašla mechanismus, jak při obrovském návalu uprchlíků oddělit zrno od plev, utečence z nouze od potenciálních teroristů. Ohrožení demokracie se ale nebojím, pokud vydržíme rozumně uvažovat.

Pojďme k vašemu osobnímu životu. pocházíte z intelektuální pražské rodiny, váš otec Jan byl známý historik umění.

Jsem sice Pražan, ale rodina Květů nebyla pražská, můj otec se narodil v roce 1896 v Jindřichově Hradci, kde byl můj dědeček soudcem. Zajímavé je, že se otec narodil v den, kdy měl pohřeb můj pradědeček Alexandr Květ. Do Jindřichova Hradce se pradědeček nechal přeložit z Mnichova Hradiště, kde tehdy začínaly dělnické bouře a jemu byl milejší klidný jih Čech.

Můj otec do konce války pracoval v Národním muzeu v Praze a byl současně docentem na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. V roce 1939 bylo připraveno jeho jmenování

mimořádným profesorem, ale to se usku-tečnilo až v roce 1945, kdy jeho, stejně jako ostatní podobně postižené vysokoškolské učitele prezident Edvard Beneš jmenoval rovnou řádným profesorem. Od roku 1950 vedl otec Katedru dějin umění na Filozofické fakultě UK, po smrti profesora Matějčka.

Vychovával vás otec v masarykovském duchu?

Jistě, tátovy politické názory byly, jak se tenkrát říkalo, „hradní“. Pamatuji si dobře na Masarykův pohřeb v září 1937, to mně byly čtyři roky. Táta mě vzal na Filozofickou fakultu a dívali jsme se odtud na pohřební průvod. A pak si také ze stejného roku vzpomínám na příjezd rumunského krále Carola, jako klukovi mi imponoval chochol na jeho klobouku.

Pak ale přišel Hitler. Jak vzpomínáte na dětství v protektorátu?

Začal jsem zrovna chodit do školy, když v září 1939 vypukla válka. Díky rodině jsem hned při našem obsazení pochopil, na čí straně je

pravda a spravedlnost. Od svých jedenácti let jsem pak spolu s dědečkem po večerech poslouchal relativně málo rušené německé zprávy Hlasu Ameriky o situaci na bojištích.

Na konci války jste už chodil do gymnázia. Jak jste prožil události Květnového povstání?

Náš činžák stál blízko takzvané kadetky, kde byla posádka vojska SS. Po celou dobu povstání měli naši čtvrt pod kontrolou a pomyšlení, že si nás kdykoli mohli vyvést ven jako rukojmí, nebylo zrovna příjemné. Tehdy jsem poprvé v životě viděl zabitě lidi, když kolem nás projížděl německý tank s několika mrtvými vojáky. Ještě 9. května ráno, krátce před příjezdem sovětských tanků na nedaleké křižovatce voják SS zastřelil lékaře ošetřujícího raněného. Byl to otec mého kamaráda.

Dostal jste se sám do bezprostředního nebezpečí?

Jednou jsme s dcerkou našich sousedů z vedlejšího bytu pozorovali, jak příslušníci SS vedou ke kadetce skupinu českých zajatců, kteří přijeli na pomoc Praze. Jeden z nich nás

viděl, i když jsme se schovávali za záclony, a nečekaně na nás vystřelil. Kulka proletěla oknem mezi námi a zaryla se do stěny. Moje o sedm let starší sestra, která byla z gymnázia totálně nasazena jako ošetřovatelka, ale měla namále hned dvakrát. Poprvé, když bomba při americkém náletu 14. února 1945 zasáhla dům stojící těsně za zdí ordinace, kde pracovala. Do krytů se do té doby nechoďilo. Podruhé, když se vnitřkem domovního bloku dostávala na ošetřovnu raněných, kde chtěla pomáhat. Cestou musela přelézt zeď mezi naším a sousedním činžákem, a tehdy na ni z okna nedalekého domu střílela německá civilistka. Naštěstí sestru nezasáhla, takže se na ošetřovnu ve zdraví dostala. Odtud sestra uviděla, jak německá bomba zasáhla budovu Národního muzea, kde pracoval náš táta během celého povstání. Naštěstí brzo telefonoval, že je v pořádku. Kupodivu v Praze nepřestaly fungovat telefony.

V době únorového převratu a nástupu komunistů k moci vám bylo 15 let.

Jak na tohle období vzpomínáte?

Viděl jsem 25. února 1948 Klementa Gottwalda, když jel z Hradu. Zrovna jsem tehdy stál na rohu ulice, když projela kolona se sovětským autem s pancéřovými skly, v něm se vítězoslavně usmíval Gottwald. Jel na Staroměstské náměstí ohlásit, že prezident Beneš přijal demisi. Beneše bohužel všichni nechali na holičkách, už to byl starý, nemocný muž. Nekomunistické strany se tehdy dopustily velkých politických chyb.

Tušili jste, co se bude dít dál?

Při pohledu na přehlídku Lidových milicí na koci února 1948 mně vstoupily slzy do očí, když jsem si uvědomil, že po necelestých třech letech opět ztrácíme svobodu. Věděli jsme, že něco podobného našemu únorovému převratu již proběhlo v Bulharsku, Maďarsku a Rumunsku. Zpočátku se komunisté tvářili, že u nás bude komunis-

mus národní, který bude respektovat naše specifika. Jenže pak IX. sjezd KSČ v roce 1949 nastolil tvrdý sovětský kurz včetně kolektivizace zemědělství.

Kdy jste se stal skautem? A proč ne třeba sokolem nebo orlem?

V Sokolu jsem byl taky, ale skauting mi byl bližší. Za protektorátu ministr školství Emanuel Moravec zřídil pronacistické „Kuratorium pro výchovu mládeže“, které údajně mělo zocelit českou mládež. Členství bylo povinné, ale já jsem se z něj vyvlékl na základě lékařského potvrzení. Toužil jsem již tehdy být ve skautském oddíle. Hned po válce, 6. června 1945, jsem šel do klubovny v Letenských sadech, kde působil se svým oddílem pod hlavičkou Klubu českých turistů také Jaroslav Foglar. Vstoupil jsem však do jiného oddílu, Jednadvacítky, která sídlila na Svojsíkové hradišti na Strahově. Byla to krásná enkláva uprostřed Prahy s klubovnamy a totemem, dělali jsme tam i táboráky. Pak se hradiště v roce 1947 zavezlo při stavbě tribun strahovského stadionu.

Setkal jste se v oddílu s Foglarem?

V Jednadvacítce nikoli. Tu od roku 1946 vedl redaktor Mladé fronty a komunista, který již v roce 1948 začal oddíl kormidlovat pionýrským směrem. Mně se tam s mým kamarádem už moc nelíbilo a odešli jsme. Pořád jsem se ale snažil ctít skautské myšlenky. S Foglarem jsem se potkal až na Městské stanici mladých turistů v roce 1954, kde jsem spoluvedl turistický oddíl mládeže, pokud možno v duchu skautingu. Radil jsem se s ním, jak připravit výlety, a podobně.

Skaut a křesťan vychovávaný v masarykovském duchu, to nejsou zrovna věci, které by novému režimu byly po chuti.

Několikrát mi bylo různou formou vyčteno, že jsem víc skaut než svazák. Ze svazácké letní brigády jsme prý udělali spíš skautský

tábor. Junák byl v roce 1950 oficiálně rozpuštěn a skauting byl ilegální. Nejprve v Městské stanici a pak pod různými hlavičkami jsme však fungovali od roku 1953. Vzpomínám si na náš tábor v roce 1955 v místech, která jsou dnes zaplavena Želivkou. Hoši z oddílu si vydělali sběrem na vyřazený armádní nafukovací člun. Reportér z časopisu Československý sport napsal z tábora reportáž „Z deníku Makrely“. Nastalo velké pohoršení, že si dáváme po skautském zvyku zvířecí přezdívky. Ale vedoucí Městské stanice, ač sám komunista, byl rozumný a přešel to. Hoši také měli zpěvníky, kde byla třeba písnička Americká loď. Od jednoho z nich si zpěvník vypůjčil spolužák, jehož

otec byl nejspíše fanatický komunista. Když si ho prohlédl, žádal písemně přísné potrestání nás, vedoucích oddílů. Můj kamarád jako hlavní vedoucí dostal důtku a formálně převedl vedení na mě.

Gymnázium jste studoval v temném období přelomu čtyřicátých a padesátých let. Jaká tam byla tehdy atmosféra?

Ve třídě sympatizovala s komunisty odhadem tak pětina spolužáků. Nebyli tam zřejmě udavači, kromě jednoho, který dokonce pracoval u StB. Od té doby ho nezmene na své srazy. Zajímavé je, že byl zatížen lhaním už ve škole. Vzpomínám si také, jak nám naše kantorka dějepisu v septimě v roce 1950 řekla něco, za co by byla určitě vyhozena, možná nejen to. Při výuce nám vykládala, že Lenin si nepřál mít za nástupce Stalina, ale Trockého. A ten byl tehdy pro komunisty něco jako červený hadr pro býka.

Měl jste problém s přijetím na univerzitu? A proč jste zvolil právě studium biologie?

Byli jsme všichni ve Svazu mládeže, třídní původ jsem měl „pracující inteligence“, takže s přijetím problém nebyl. K biologii jsem získal vztah už v dětství. Můj děda byl zubní lékař a bral mě na procházky, kde mě učil poznávat rostliny včetně jejich latinských názvů. Původně jsem si ale myslel, že půjdu spíše na zoologii. Jenže pak jsme měli od kvinty výborného kantora, který byl zaměřen na řasy; pod jeho vlivem u mne převážil zájem o botaniku. Od septimy jsem jako elév chodil do Ústavu fyziologie rostlin na Přírodovědecké fakultě UK a také jsem byl přijat do Čs. botanické společnosti.

Co jste nakonec vystudoval?

Vystudoval jsem obor Botanika, specializaci Fyziologie a anatomie rostlin. Rád jsem přítom pracoval nejen v laboratoři, ale i venku; zajímalo mě, jak rostliny žijí ve svém přirozeném prostředí. Pro svoji diplomku

jsem odebíral vzorky rašeliníků a rašeliny a testoval, jestli výluhy z nich podporují růst rostlin, zejména řas. Na konci mého studia se vyskytla nabídka na místo ekologa v tehdejší Geobotanické laboratoři ČSAV v Průhonících. Pracoval jsem tam od roku 1956 do roku 1962, kdy jsem nastoupil půlroční stáž v anglickém Oxfordu na základě dohody mezi Britskou radou a naším ministerstvem školství. Profesor G. E. Blackman, u něhož jsem v Oxfordu pracoval, se mnou byl spokojen, takže mi vyjednal ještě tři čtvrtě roku navíc. Mne a maďarského kolegu, který byl také v jeho ústavu, vždycky představoval jako „svoje železnooponáře“. Potom, když jsem před Vánoci 1963 odjížděl, jsme si s profesorem Blackmanem slíbili, že se vynasnažíme do té opony navrtávat díry, aby z ní bylo alespoň řešeto.

A dařilo se?

Slib jsem plnil, když jsem následně dělal koordinátora jedné z podsekcí Mezinárodního biologického programu (IBP) v letech 1965–75. Můj pobyt v Británii mě stál v roce 1964 časté otravování od StB. Spolupráci jsem odmítal i s tím, že nemám důvěru, že se StB dostatečně očistila od páchání zločinů v době stalinismu. Měli různou taktiku, někdy se ptali, jestli nepotřebují byt, jindy se zase oblékli do turistického, aby získali moje sympatie, pak začali vyhrožovat. Nakonec mi od roku 1965 konečně dali pokoj, když jsem koordinátorství v IBP byl ochoten přijmout, jen nebudu-li nucen s nimi spolupracovat. O to se zasadil akademik Ivan Málek, který řídil celou naši sekci IBP.

Máte nějakou zajímavou vzpomínku z dob vysokoškolských studií?

Nejde zapomenout na prvomájové průvody. V roce 1952 po nás chtěli, abychom skandovali: „Americké zloděje vyženeme z Koreje!“ V roce 1954 měla tehdejší Biologická fakulta UK vytvořit alegorický průvod „Boj proti

suchu dřívě a nyní“. To zpátečnické mělo být procesí, které si vyprošuje déšť, pokrokové byly větrolamy a zavlažování. Několik z nás ale řeklo, že to uráží naši víru. První máj je přece svátek všech pracujících, nejen marxistů a ateistů. Uspěli jsme. Otázku marxismus a náboženství jsem si dokonce vylosoval u povinné státnice z marxismu-leninismu.

Jak jste to vyřešil?

Odpovídal jsem ve stylu, že marxismus říká to a to, ale můj názor je ten a ten. Tehdy se jaksi předpokládalo, že vysokoškoláci jsou již „vyléčení z náboženských předsudků“. Zkoušení trvalo tři čtvrtě hodiny. Pak mi řekli: „Co s tebou máme dělat?“ Odpověděl jsem: „To je vaše věc.“ A oni, že neznámkuji názory, ale vědomosti, a dali mi jedničku. Takže byli i tolerantní lidé. Většina jich ale byla v roce 1968 vyloučena nebo alespoň vyškrtána z komunistické partaje. Potom v době normalizace už nebyly represe tak drastické, ale byly důslednější. Když studovala naše dcera, bylo už hlásit se k víře hodně riskantní.

O vašem profesním životě snad někdy příště. Na závěr se ale zeptám, je pravda, že slovo mokřad je vaším termínem?

Částečně ano. Termín mokřad jsme navrhli v 70. letech s paní Dr. Dagmar Dykyjovou, když jsme hledali ekvivalent k tehdy novému anglickému výrazu „wetland“. Všechny české termíny jako bažina, močál nebo mláka mají nádech nebezpečí a strachu. Ve slovenštině existuje slovo „mokrad“ v ženském rodu, a tak jsme je počestili a převedli do rodu mužského. Některým jazykovědcům se líbí, některým ne, každopádně se nakonec výraz ujal víc, než jsme čekali. Nedávno jsem si však přečetl, že slovo „mokřad“ znal a uvádí je již Josef Jungmann. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

KDO LETOS ZÍSKÁ CENU JANA OPLETALA?

Studentská komora Rady vysokých škol (SK RVŠ), zákonná reprezentace studentek a studentů České republiky, již po sedmé udělí Cenu Jana Opletala. Nominovat mohou studentky a studenti všech zastoupených vysokých škol.

Výjimečný přínos v rozvoji akademické obce, hájení akademických práv a svobod, posílení studentských práv a svobod, významné přispění v boji proti bezpráví, za rovné zacházení a příležitosti nebo proti jakékoliv diskriminaci v uplynulém období. Nominaci dle statutu ceny mohou podávat od letoška i studenti akademických obcí.

Podle Vlasty Hledíkové, která revidovala a připravovala nový statut Ceny Jana Opletala, bylo hlavním smyslem otevřít cestu k nominaci i běžným studentům vysokých škol. „Chtěli jsme snazší přístup pro studenty, ale zvažovali jsme rizika, která to může přinést. Proto jsme dospěli k závěru, že nominaci musí podat nejméně 5 studentů dané vysoké školy,“ dodává autorka. Nominace dále mohou podávat akademické senáty vysokých škol a fakult, rektori nebo děkani, členové SK RVŠ a právnické osoby, které se zabírají vysokoškolskou problematikou. Celý nominací proces bude startovat v druhé polovině září tohoto roku.

O nominaci na dalšího laureáta Ceny Jana Opletala rozhodne výbor ceny, který je složen ze zástupců studentů, akademických senátů a významných vysokoškolských představitelů. Členkou výboru je i ministryně školství ČR Kateřina Valachová.

Cena ovšem dostala změny i v samotném předávacím ceremoniálu. Novinkou je přístup ke slavnostnímu večeru. Ten se bude konat 17. listopadu od 17:00 v Collegiu Maximu na Právnické fakultě Univerzity Karlovy u příležitosti Mezinárodního dne studentva.

V minulosti cena putovala různým osobnostem napříč Českou republikou. Posledním laureátem se stal Zdeněk Ručka, který byl na cenu navržen za své vytrvalé aktivity v akademické samosprávě i studentských organizacích. Mimo jiné za přispění k zachování kultury akademické obce, když upozornil na nevhodné výukové a zkušební postupy jednoho ze svých vyučujících, i za úsilí věnované podpoře a pomoci ostatním studentům a studentkám. Podílel se také na organizaci akcí v rámci Týdne neklidu, dále se angažuje v iniciativách Studentské jaro a Vratte nám stát.

Zda na seznamu nominovaných bude i osoba z řad naší akademické obce, můžete rozhodnout vy. Pokud tedy víte o někom, kdo by si zasloužil ocenění za práci, kterou dělá nad rámec svých povinností, doporučujeme sledovat stránky Studentské komory Rady vysokých škol nebo facebookovou stránku Ceny Jana Opletala. Dobré skutky a činnosti je vždy třeba vyzdvihnout a ocenit. ●

Text: Barbora Stuhlová

JAK CHYTIT UČITELE DO SÍTÍ

Profil na Facebooku má dnes téměř každý, ale znáte také Flickr, Pinterest nebo Snapchat?

Ve školství vždy platilo, že pokud učitel nemá respekt a autoritu, má s dětmi těžké pořízení. Znamená to být před žáky vždy o krok napřed, nebo ho s nimi v oblasti nových technologií alespoň držet. Dnešní děti, vybavené chytrými telefony a tablety, tráví většinu času na sociálních sítích. Kdo na nich není, je „out“. Jenže mnoho učitelů, a zdaleka nejen ze starší generace, je buď vůbec nepoužívá, nebo je vnímá pouze jako hrozbu. Tenhle trend se teď celorepublikově pokouší prolomit nově vzniklé Středisko mediální výchovy na Teologické fakultě JU. V České republice je unikátní, protože jako jediné pokrývá celé spektrum sociálních sítí a zaměřuje se především na jejich pozitivní dopad.

VŠE ODSTARTOVALA DIPLOMKA

Trochu překvapivě neměla nejdřív sociální sítě v oblíbě ani zakladatelka střediska, čtyřicetiletá absolventka Teologické fakulty JU Martina Dobosiová. Pohled jí změnil až studijní pobyt v Nizozemí, v rámci něhož absolvovala předmět, který se zabýval využitím sociálních sítí ve vzdělávání. „Spíše jsem se od sociálních sítí distancovala, zatímco holandské spolužáci je prezentovali jako skvělou věc, na které se dá dělat spousta zajímavého. Nemusím dodávat, že jsem byla jediná, kdo předmět nesplnil,“ přiznává. Převzala proto nizozemský pozitivní přístup a začala se sociálními sítěmi podrobně zabývat. Výsledky zpracovala ve své diplomové práci. „Když jsem pročetl její teze, bylo jasné, že je

v nich velký potenciál. Vzdělávání pedagogů v sociálních sítích tu chybělo. Považoval jsem za podstatné oslovit s tím vedení fakulty a to dalo souhlas k vytvoření Střediska mediální výchovy,“ vzpomíná Bedřich Jetelina, tehdejší vedoucí diplomové práce a dnes již Martinin kolega. Sám vede na Teologické fakultě jako externista předmět základy mediální etiky a pedagogiky.

SPUSTILI JSME UNIKÁTNÍ WEBY

Dnes už má Středisko mediální výchovy udělenou akreditaci od ministerstva školství a za necelé čtyři měsíce existence stihlo udělat velký kus práce. Provozuje dva weby, pořádá workshopy pro děti a od října rozjíždí vzdělávání pedagogů v oblasti sociálních sítí. Zají-

mavé je, že v těchto aktivitách pravděpodobně drží republikové prvenství. I když je mediální výchova již deset let součástí školních osnov, sociálním sítím se v tomto rozsahu prý nikdo systematicky nevěnuje. Web www.stremev.cz je tak v současné době jediným, který poskytuje komplexní seznámení se všemi existujícími sociálními sítěmi. Rodiče mohou díky němu lépe pochopit myšlení svých dětí, pedagogové zde mohou najít tipy, jak sociální sítě začlenit do výuky. Teenageři mají dokonce svůj vlastní web 4t.stremev.cz, kde najdou novinky ze světa sociálních sítí, podněty k zamyšlení i zábavu. „Abychom nebyli odtrženi od praxe, chceme si postupně vytvořit poradní skupinu složenou ze samotných dětí,“ prozrazuje Martina Dobosiová.

www.stremev.cz
4t.stremev.cz

UČITELÉ BY MĚLI VIDĚT TO POZITIVNÍ

Přímo na školách pořádá Středisko mediální výchovy workshopy pro žáky ve věku jedenáct až patnáct let, které se zaměřují na jednotlivé sociální sítě, jejich úskalí i na pochopení jejich přesahu do reality prostřednictvím her. „Děti se snažíme stimulovat k tomu, aby se sociální sítě snažily využít k vlastnímu rozvoji, nejen jako pouhý nástroj komunikace,“ říká Martina Dobosiová. Zatímco děti mají k sociálním sítím zpravidla pozitivní přístup, u učitelů už to ve větší míře neplatí. Právě oni jsou ale s dětmi v dennodenním kontaktu, měli by jim rozšiřovat obzory a učit je kritickému myšlení. „Mnoho z nich se sociálních sítí bojí, nerozumí jim a nejráději by je ve škole zakázali. Pak vznikají oddělené světy, o kterých dospělí netuší, protože se do nich nikdy nedostanou. To je chyba. Nejen, že by se tam měli dostat, oni by je měli ovlivňovat a dávat dětem pozitivní impulzy. Naši snahou je, aby se učitelé na sociální sítě neřídili jako na hrozbu, ale naopak se pro ně uměli nadchnout a porozumět jim,“ doplňuje Bedřich Jetelina.

V ŘÍJNU STARTUJÍ KURZY PRO PEDAGOGY

Středisko mediální výchovy proto pro pedagogy v rámci celoživotního vzdělávání připravilo tříměsíční kurz Sociální sítě jako výzva pro výuku a vzdělání. Učitelé, vychovatelé a vedoucí zájmových činností v něm získají komplexní přehled o jednotlivých sociálních sítích, seznámí se s psychologickými, sociálními, etickými a právními souvislostmi, naučí se ovládat nejpoužívanější sociální sítě, a hlavně budou vedeni k pozitivnímu přístupu. „Chceme, aby získané osvědčení bylo opravdu prestižní. Počítáme i s externími odborníky a očekáváme, že sami frekventanti kurzu přijdou se spoustou nápadů z praxe a obohatíme se navzájem,“ doplňuje Jetelina.

SRÁŽKY S REALITOU

I když se Středisko mediální výchovy zabývá především pozitivním přístupem k sociálním sítím, je třeba upozorňovat i na odvrácenou stranu. Lidé dnes internetu i sociálním sítím až nekriticky věří. Výrazy jako „fake“ nebo „hoax“ sice známe, ale ne každý je schopný je rozšifrovat. „Zejména děti jsou snadným terčem manipulace. Často sdílejí nesmysly a nevědomky je tak šíří. Jedním z úkolů pedagoga je, aby naučil děti tyto věci rozpoznávat. Pokud ale učitelé sami sociální sítě nepoužívají, těžko jim mohou nastavit kritické zrcadlo,“ upozorňuje Jetelina. Někdy tak dětem otevře oči až srážka s realitou. „Dítěti teorie příliš nepomůže, musí si to samo prožít. Snažíme se proto o zážitkovou prevenci, která je mnohem efektivnější. Někdy stačí jen ukázka toho, jak snadné je takový fake vytvořit a šířit,“ uzavírá Martina Dobosiová. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

JIHOČEŠKY MAJÍ ZLATÝ HATTRICK

Doktorandka na Katedře zootechnických věd Zemědělské fakulty JU Hana Civišová se závodně věnuje koňskému sportu. V létě si odskočila na závody družstev v drezuře a hned z toho vzešla zlatá medaile.

NÁVRAT K MARY LOU

Jihočeské družstvo, tvořené studentkami naší Zemědělské fakulty Hanou Civišovou, Petrou Miki Civišovou a Annou Mikolášovou, získalo na letošním Mistrovství České republiky v drezuře koní potřeť v řadě zlatou medaili. Hanka Civišová posílila tříčlenný tým v seniorské kategorii družstev trochu neplánovaně. Sama jezdí parkury, ale protože kolegyním z klubu chyběl v týmu třetí člen, stala se vítanou posilou. Po dvou letech si na závod vypůjčila klisnu Mary Lou, se kterou dříve skákala. „Mary Lou je takový oboživelník. Skákala jsem s ní vysoké parkury, pak si ji převzala sestra, která s ní dosahuje dobrých výsledků ve vysoké drezuře,“ vysvětluje. Hanka je naopak spíše typem adrenalinového jezdce, který se rád pere o výsledek. V závodech potvrdila, že kdo skáče parkury, musí perfektně ovládat i drezuru. A že to byl návrat ve velkém stylu dokládá i to, že ve zvolené úloze zvítězila i v konkurenci jednotlivců. „Těší mě, že se čeští teplokrevníci neztratili v konkurenci prošlechtěných zahraničních plemen,“ dodává.

CESTA K VLASTNÍ STÁJI

Hanka Civišová pochází z Českých Budějovic a jako dívka z města neměla cestu ke koním nijak vyšlapanou. Spíše naopak, rodiče ji od koňského sportu odrazovali, a tak si se sestrou musely svůj sen vybojovat. „Koně jsou drahý sport, musíte je někde ustájit, dovézt na závody, za všechno se platí. Nakonec

jsme ale dosáhly svého a člověk si toho pak více váží,“ říká Hanka. S jezdeckým začala v Haklových Dvorech, později trénovala koně ve stáji Vondrov, která podle ní patří k jedněm z nejhezčích v jižních Čechách. Dnes už se svojí sestrou Petrou vlastní rodinnou stáj pro třicet šest koní v Doudlebech. „Před čtyřmi lety jsme koupily prasečák a začaly ho zušlechťovat. Nejprve jsme měly osm koní, po měsíci už jsme měly ale v šestnácti boxech skoro plno. Dodělaly se další montované boxy, ale momentálně už větší počet koní nepojmeme,“ říká. Aby byly koním co nejlíže, zařizují si bydlení přímo nad stájí. „Když věnujete koním tolik hodin tréninku, je dobré mít o nich přehled i přes noc, kdyby se něco stalo. Život na vesnici mi nevádí, naopak, být je mi těsný.“

I INŽENÝR MŮŽE KYDAT HNŮJ

Život u koní je časově náročný. „Ráno vstanu, nakrmím je, pak jedu do práce, odpoledne následuje trénink a krmení, pak ještě trénuji děti. Večer toho mám dost,“ popisuje Hanka. Mít na starost třicítku koní je velká zodpovědnost. „Když zrovna nemůže ošetřovatel, musíme koně vykydat my. V létě přikutálet ke stáji šest set balíků slámy je docela dřina,“ říká Hanka, která na Zemědělské fakultě působí jako odborná asistentka. Ve své dizertační práci se věnuje kontrole dědičnosti výkonnosti teplokrevných koní a v budoucnu by ráda na fakultě zůstala jako vyučující. „Měla jsem v životě už dost úrazů a člověk nikdy neví, kdy

bude muset skončit. Vzdělání je důležité. Občas z legrace říkáme, že u nás ve stáji mohou kydat hnůj jen inženýři,“ dodává s úsměvem. Koňský byznys podle ní není jednoduchý, ale uživit se jím prý dá. Je nutné koně trénovat, prezentovat je úspěšně na závodech a zvyšovat tím jejich hodnotu. Pak se nabídky od majitelů koní jen hrnou. „Až jednou skončím s ježděním, budu odchovávat hříbata a najdu zase podobnou Civišovou, která mi bude koně trénovat a předvede je na mistrovství republiky,“ popisuje běžnou chovatelskou praxi.

ZÁVODY JSOU MOJÍ DOVOLENOU

Jezdecký klub v Doudlebech připravuje teplokrevné koně na závody v parkuru i drezuře. Ve stájích ale najdete i několik poníků, na kterých trénují děti. „Máme mezi nimi i mistryni republiky v drezuře na ponyích.

Ta jen potvrdila letošní trenérsky i jezdecky úspěšný rok,“ pochvaluje si Hanka. Závodní sezóna trvá od dubna do října, takže víkendy strávené doma příliš nezná. „Zrovna jsem se s jednou svojí svěřenkyní vrátila z Itálie. Někdo jezdí k moři, já jezdím kempovat na závody,“ usmívá se Hanka, která už navzdory svému věku zasedá v předsednictvu Svazu chovatelů českého teplokrevníka. V tomto ohledu nedá dopustit na Zemědělskou fakultu, která prý perfektně připraví člověka do praktického života. „Alespoň u koní to tak je, protože pan docent Maršálek se kolem nich hodně pohybuje a propojuje teorii s praxí. Myslím, že v jižních Čechách citelně chybí dobré jezdecké školy a výcvik u nás na fakultě je na vynikající úrovni,“ uzavírá. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

RYBÍ MASO ZMÍRŇUJE ÚČINKY JEDOVATÉHO KADMIA

Výsledky výzkumu doktorandky Pavlína Linhartové z Fakulty rybářství a ochrany vod potvrdily, že rybí maso může zmírnit negativní účinek jedovatého kadmia v lidském organismu.

Reakci lidských jaterních buněk na jedovatou látku kadmium studovali vědci z Fakulty rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Zjistili přitom, že buňky vykázaly vyšší procento přežití, pokud zároveň byly vystaveny také účinkům polynenasycených mastných kyselin, především kyselině eikosapentaenové a dokosaheptaenové. Obě jsou nejsilněji zastoupeny v rybím masu a jejich protizánětlivé a antioxidační účinky jsou známé a běžně využívané například při

léčbě srdečně cévních nebo autoimunitních onemocnění. Na úrovni základního výzkumu však nyní na Fakultě rybářství prokázali jejich pozitivní vliv na stav buněk vystavených jednomu z nebezpečných těžkých kovů.

„Kadmium se do prostředí dostává průmyslovou kontaminací a přijímáme ho například vodou,“ říká Pavla Linhartová, vedoucí výzkumu. „Zajímavé je, že rybí maso je v případě zamoření vod významným prostředníkem, kterým se kadmium dostává do lidského těla. V tom je určitý paradox –

může tento jed do těla dostat, ale na druhou stranu nyní víme, že může také působit jako brzda jeho dopadů na organismus,“ dodává. V našem prostředí není sice přítomnost kadmia ve vodách, a tedy ani v rybách nijak výrazně zastoupena, například ale Japonsko se s tímto problémem potýká už déle než půl století. U jeho obyvatel byl obsah tohoto těžkého kovu v krvi a tkáních dokonce nejvyšší na světě. Pravděpodobně za tím stojí souhra několika faktorů, například blízkost průmyslových a sídelních zón, hojný výskyt kovu v půdě a vysoký stupeň průmyslového rozvoje. Kadmium je těžký kov klasifikovaný jako kancerogenní látka Mezinárodní agenturou pro výzkum rakoviny. Jeho sloučeniny mají toxické účinky na ledviny, játra a jsou považovány za neurotoxické látky.

Vedoucí výzkumu Pavla Linhartová vystudovala bakalářský obor na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze, inženýrský titul ale získala již na Fakultě rybářství a ochrany vod. Momentálně působí jako doktorandka v laboratoři výživy Ústavu akvakultury a ochrany vod. Buněčnému cyklu se věnuje již delší dobu. V rámci studia absolvovala stáž v Německu, kde se seznámila s výzkumem

lidských nádorových buněk, konkrétně s jaterními a mozgovými buňkami. „Po návratu jsem si objednala kryozkumavku se zmraženými jaterními buňkami a v laboratoři jsem si je postupně namnožila. V rámci experimentu jsem k buňkám přidávala mastné kyseliny společně s různými koncentracemi kadmia a pozorovala výsledky přežití. Po přidání mastných kyselin byla životnost buněk vyšší,“ popisuje výsledky pokusu. I když se ve vodě nachází množství dalších polutantů, kadmium nebylo zvoleno náhodou. „Ve vodě najdete látky od hormonů po těžké kovy. Já jsem ale měla k dispozici jaterní buňky a cílovým orgánem, kde se kadmium hromadí,

Toxická látka kadmium se hromadí v lidských játrech.

jsou právě játra. V Německu se ale testovala třeba i methylrtuť, kde se zase používaly mozkové buňky,“ vysvětluje.

Aktuální výsledky získala Pavla Linhartová v rámci čtyřtýdenního letního kurzu, který fakulta pořádá pro studenty přírodovědných a medicínských oborů z České republiky i ze zahraničí. Na projektu se pod jejím vedením podílela i americká studentka Laura Mims,

která právě končí bakalářské studium na Kentucké univerzitě v Richmondu a dále se chce profilovat medicínským směrem. Letní školu pořádala fakulta letos již po osmé, po prvé však s takto přímým vědeckým výstupem. „Samozřejmě jsem již pokus měla vyzkoušený,

to se nedá stihnout během čtyř týdnů. Aby byl objev prokazatelný, musíte jej úspěšně zopakovat alespoň třikrát.“ To se nyní podařilo a Pavla Linhartová již připravila článek, který chce v nejbližších dnech publikovat. V laboratoři také momentálně hostí studenta z Japonska a ověřuje s ním svůj další experiment. V něm zkoumá, zda mastné kyseliny dokáží chránit buňky také před rizikem oxidativního stresu, který je podmíněn přítomností škodlivých kyslíkových radikálů a podílí se v těle na vzniku závažných chorob. ●

*Text: Miroslav Vlasák, Gabriela Bechynská, Václav Nebeský
Foto: Aleš Motejl*

AKTIVNÍ VĚDCE CENÍME ZLATEM

Kancelář transferu technologií JU (KTT) má za sebou tři roky fungování. Toto servisní centrum se zabývá mimo jiné ochranou duševního vlastnictví našich vědců a přenosem výsledků jejich výzkumu do praxe. O světě licencí, užitečných vzorů, patentů a ochranných známek jsme si povídali s vedoucí KTT Růženu Štemberkovou.

Letos skončil tříletý projekt na rozjezd kanceláře transferu technologií. Jaké budou další kroky?

Projekt počítá s pětiletou udržitelností, takže budeme pokračovat dál. Zkušenosti zavedených zahraničních center jsou takové, že kanceláře jsou součástí svých mateřských organizací, ale snaží se k tomu aktivně získávat další finanční prostředky, například z ministerstev - ať už na rozvoj aktivit centra, nebo na rozvoj vědecké infrastruktury. To je směr, kterým se v dalších letech chceme ubírat.

Kolik činily náklady na projekt a jak probíhal rozjezd kanceláře?

Celkové náklady činily 60 milionů korun. Byli jsme v České republice jedini, kdo podával projekt ve spolupráci s další institucí, konkrétně s Biologickým centrem AV ČR. Vznikly tak dvě samostatné kanceláře transferu technologií. Prvořadým úkolem bylo obsadit kancelář personálně a dát o sobě vědět napříč univerzitou i mezi podnikateli, takže jsme uspořádali řadu seminářů. Na fakultách bylo třeba vytipovat vhodná pracoviště ke spolupráci s komerční sférou a obsadit pozice technologických skautů, kteří jsou prostředníky mezi rektorátem a fakultou. Připravili jsme také popularizační brožuru, jak nakládat s výsledky duševního vlastnictví.

Během tří let jste také absolvovali několik zahraničních stáží. Jak podobné kanceláře fungují ve světě?

Zahraniční zkušenosti pro nás byly nesmírně cenné, zejména v těch zemích, kde jsou

kanceláře transferu technologií s velkým úspěchem provozovány již delší dobu. To byl třeba případ Anglie nebo Izraele. Mají excelentní vědce, mezi nimi několik nositelů Nobelových cen. Zisky z jejich licencí jsou abnormální, ale samozřejmě to odpovídá jejich významu. Klíčem k úspěchu jsou excelentní vědci a dobře nastavený systém spolupráce s komerční sférou.

Může si na sebe centrum transferu technologií v Čechách vydělat?

Představa, že si na sebe kanceláře budou samy vydělávat, není v českých, evropských i světových podmínkách příliš reálná a ani běžná, jak ukazují dlouholeté zkušenosti některých již zavedených pracovišť. Výjimkou je v Čechách snad Ústav organické chemie a biochemie AV, který díky objevům profesora Holého generuje velké zisky. Ostatní kanceláře jsou spíše servisním střediskem pro univerzity a zisky jsou vždy adekvátní výsledkům výzkumu. Byť se u nás nejedná o žádné horentní sumy, patříme z hlediska prodeje licencí mezi jedno z nejlepších center v České republice. Úspěchem je mimo jiné i to, že jako jediným z ČR nám bylo nabídnuto členství v mezinárodní síti transferu technologií - ITTN.

Jaké zajímavé licence se dosud podařilo prodat?

Vylepšený omega3kapr už je notoricky známý, tam se na vývoji spolupracovalo s Blatenskou rybou a institutem IKEM, jehož ochranná známka je pro spotřebitele zárukou

Jak sháníte zájemce z komerčního sektoru?

Máme vytvořenou síť a databázi kontaktů. Pokud se objeví firma, která má zájem o výhradní nebo nevýhradní licenci na konkrétní výrobek nebo technologii, jednáme s ní o ceně a parametrech smlouvy. Firmy větší chtějí kontrakt uzavřít rychle, hrají o čas. Po uzavření smlouvy je naším úkolem ohlídat, aby se zboží dodávalo ve sjednaných termínech a v bezvadné kvalitě. Zisky z prodeje licencí dělíme podle našeho modelu mezi původce, katedru/fakultu a rektorát univerzity.

Je momentálně na obzoru nějaký zajímavý prodej licence?

Na Zemědělské fakultě jsme řešili licenci na přípravu ošetření semen obilí proti plísni, který už jedna firma dodává na trh a vykazuje pro naše vědce zajímavé zisky. Za zmínku stojí i licence na prodej marmelády z rostliny stévie se sníženým obsahem cukru nebo šťávy z černého bezu s antioxidanty. Máme celou řadu rozjetých menších projektů, ale není jednoduché je na trh dostat, někdy to trvá i několik let. Řešíme i prodej výrobků v režimu utajených technologií, například kaviáru získaného unikátními technologiemi bez usmrcení jesetera.

Jak můžete pomoci vědci, který má v ruce zajímavý objev a chtěl by jej právně ochránit nebo nabídnout ke komerčnímu využití?

Ideální je, aby počkal s tím, než bude svůj objev publikovat. Nejprve je potřeba posoudit, jestli si jeho objev nezasluhuje právní ochranu, například ve formě užitečného vzoru nebo patentu. Vědec kontaktuje přímo na fakultě našeho technologického skauta. My pak ověříme předběžnou rešerši v databázích inovativnosti jeho objevu. Pokud má význam žádost podávat, odešleme přihlášku na Úřad průmyslového vlastnictví. Pak už nic nebrání publikování výsledků práce.

S kolegy ze Zemědělské fakulty řešíme prodej směsi bezlepkového pečiva. Jedná se o utajenou technologii. Měli jsme několik jednání s firmami, jedna z nich projevila velký zájem. V tuto chvíli řešíme možný společný projekt budoucí spolupráce. Bylo pro nás přínosné mluvit s pekaři, kteří mají perfektní přehled o trhu a sami přicházejí s nápady, co by bylo potřeba ověřit v našich laboratořích. Je to oboustranně výhodné, protože vědci zase někdy nemají čas sledovat aktuální trendy na trhu, které by jim mohly pomoci lépe nasměrovat jejich výzkum.

Kancelář transferu technologií poskytuje servis také podnikatelům. Jak?

Pořádáme semináře pro podnikatele, kde představujeme jednotlivé technologie a laboratorní vybavení, které naše fakulty nabízejí a které může potom komerční sektor využít pro svoji potřebu. Samozřejmě to vyžaduje dobrou spolupráci s našimi vědci, někteří z nich jsou v tomto ohledu velmi aktivní. Takové bych cenila zlatem, protože dělají dobré jméno své fakultě i celé univerzitě. ●

Text: Miroslav Vlasák
Foto: Aleš Motejl

NA UNIVERZITU PŘES PŮL PLANETY

Ekonomická fakulta uspořádala od 20. června do 20. července 2015 ve spolupráci s Victoria University v Melbourne již pátý ročník tradiční mezinárodní letní školy na téma European Culture and Business Environment.

NÁVŠTĚVA Z MELBOURNE

Na konci června zavítalo do Českých Budějovic 14 studentů z partnerské Victoria University, která sídlí v druhém největším australském městě Melbourne. „Letos se z účastníků vytvořila opravdu skvělá parta, přestože byla skupina velmi diverzifikovaná především z hlediska původu. Mimo rodilé Australany k nám tak na letní školu dorazili například studenti pocházející z Peru, Indie, Malajsie, Indonésie či Bangladéše,“ prozradil Viktor Vojtko, vedoucí Katedry obchodu a cestovního ruchu EF, který letní školu organizuje ve spolupráci s oddělením pro zahraniční vztahy EF.

V SRDCI EVROPY

Celý program letní školy byl zaměřen tak, aby se zahraniční studenti co nejlépe seznámili s evropskou kulturou a místním podnikatelským prostředím. Proto v rámci měsíčního programu absolvovali nejen výuku, ale navštívili také významné regionální podniky, jako například Madetu, KOH-I-NOOR nebo Budvar. Zde většina z nich poprvé ochutnala pivo s pěnou, které není v Austrálii běžné. Neza-

pomenutelným kulturním zážitkem byla pro studenty návštěva Evropské komise v Bruselu a sídla OSN ve Vídni.

PSÍ PŘEKVAPENÍ

Na základě několikátýdenních zkušeností z tuzemského prostředí představili na závěr studenti své originální podnikatelské nápady, kterými by zde zaplnili mezery na trhu. Mezi nejzajímavější záměry patřily například univerzální turistická předplacená jízdenka pro MHD, stanice na dobíjení mobilních telefonů nebo tréninky personálu vedoucí ke zlepšování služeb poskytovaných zákazníkům.

„Reakce účastníků letní školy byla tak pozitivní, že někteří z nich u nás na fakultě plánují od letního semestru studovat v rámci programu ERASMUS+. Zřejmě největším šokem pro ně bylo zjištění, že se u nás mohou v restauračních zařízeních běžně setkávat se psy, což je v Austrálii nemyslitelné,“ dodal s úsměvem Viktor Vojtko. ●

Text: Radim Dušek

Foto: archiv EF JU

TÝDEN VE ZNAMENÍ VÍTÁNÍ PRVÁKŮ

Od 5. do 11. října se pod záštitou Jihočeské univerzity koná již pátý ročník festivalu Vítání prváků. Hlavním pořadatelem je podruhé SUD – Studentské univerzitní divadlo.

Vítání prváků nabízí program od pondělí do neděle. První den bude již tradičně patřit OrientAkčnímu Expressu, během kterého noví studenti poznávají město České Budějovice. Večer je v klubu K2 připravena největší párty festivalu: uvítací párty. Studenti budou označeni barevnými páskami podle fakult, aby rychleji poznali svoje nastávající spolužáky. Od úterý do čtvrtka se bude část programu konat i v kampusu Jihočeské univerzity. V úterý se můžete těšit na aukci učebnic a studijních materiálů, na středu organizátoři připravují Zdravý den, během kterého si studenti budou moci zacvičit či ochutnat nejrůznější zdravé delikatesy. Ve čtvrtek se představí Active Day, který nabídne spoustu tipů pro trávení volného času. Úterní Hospodský kvíz v Kavkárně bude tentokrát ušitý na míru všem novým studentům, kteří se zábavnou formou dozvědí spoustu informací o Českých Budějovicích a ještě mohou vyhrát zajímavé ceny. Aby nezůstali ošizeni ani ti, kteří se v Budějovicích vyznají, mohou si ve středu zasoutěžit v oblíbené soutěži Tour de Pub. Kdo se na sportování necítí, může jít oslatvit otevření první budějovické veřejné lednice do literární kavárny Měsíc ve dne. Čtvrtek a pátek budou ve znamení hudebních akcí. Čtvrteční večer patří Neverending Party s DJs z univerzitního rádia K2. V pátek vystoupí zajímavá budějovická kapela hrající směs jazzu, gypsy a folku McBerds trio v kavárně Sorte Oyne. A proč tentokrát zůstat v Budějovicích i přes víkend? Kromě toho, že v sobotu bude pivo v Kavkárně jen za 25 Kč, jsou připravené dvě skvělé divadelní akce. Kdo se nebojí vrátit do mladších let, nenechá si ujít Etiketu pro sígry v Malém divadle. Ostatní může přilákat obživlý Pacman na Piaristickém náměstí, herní

performance, do které se může zapojit každý. Zajímá vás, jaké je to být součástí videohry? V performanci Pacman tu možnost máte. Posadte se za piano, vyberte si performer a ovládněte ho. Veďte ho bludištěm a snažte se překonat všechny překážky, které mu nastražili ostatní performeré. Vybírejte dobře, protože každý performer má odlišné speciální schopnosti! Nejzajímavější složkou programu pro všechny obyvatele Budějovic představují koncerty na netradičních místech. V rámci festivalu si tak v pondělí mohou kolemjdoucí poslechnout koncert swingového orchestru Veliký ZUŠ band na balkoně hlavní pošty. V úterý podobným způsobem ožije balkon Jihočeského muzea. Ve středu se koná koncert s neopakovatelným výhledem v nejvyšším patře budějovického koldomu na Pražské třídě v bývalé kavárně Perla. Čtvrteční koncert organizátoři umístili před budějovickou radnicí. Sérii koncertů na netradičních místech zakončí páteční komorní koncert na střeše domu Broukárna a.s. Po celý festival budou mít studenti slevy na více než čtyřiceti místech po celém městě. Kompletní program a seznam slev najdete na webu www.vitani-prvaku.cz. ●

Text: Magdalena Křepelová

Foto: archiv Vítání prváků

ARCHIVNICTVÍ JE JAKO DETEKTIVKA

Studentka doktorského programu Pomocné vědy historické Eliška Hospasková se stala vedoucí českokrumlovského oddělení Státního oblastního archivu v Třeboni.

Eliška Hospasková, kterou si studenti i profesori pamatují pod rodným jménem Homolková, vyrůstala v jihočeských Vhlavech, v domě, který stojí na místě bývalé tvrze. Není divu, že ji místní genius loci nasměroval k zájmu o historii. Zlomový okamžik přišel s návštěvou českobudějovického a třeboňského archivu v rámci maturitního semináře na gymnáziu. „Archiv mě tehdy naprosto okouznil. Nakonec jsem si podala jedinou přihlášku na vysokou školu, právě na Filozofickou fakultu JU ke studiu archivnictví. Abych si rozšířila obzory, přibrala jsem si ještě historii,“ říká někdejší studentka českobudějovického Gymnázia J. V. Jirsíka. Archivnictví podle ní nepatří mezi obory, které lze studovat jen kvůli získá-

ní titulu, je třeba pro ně mít vlohy, píli a zájem učit se celý život. Většina archivářů jej chápe jako své životní poslání. Už na škole proto patří studenti archivnictví mezi ty aktivní, sdružují se a pořádají akce, vymýšlejí projekty nad rámec studia. Odměnou je pro některé zaměstnání v oboru ještě před dokončením studia. To se splnilo i Elišce. V pátém roce studia nastoupila na plný úvazek do českobudějovického archivu.

VEDOUcí KRUMLOVSKÉHO ARCHIVU

V současné době působí šestadvacetiletá doktorandka jako vedoucí Oddělení správy fondů a sbírek Český Krumlov, které je pracovištěm

slavného třeboňského archivu. „Palacký označil Třeboň za Mekku historiků, já bych tam ale zařadila i českokrumlovský archiv, protože jsou v něm uloženy rozsáhlé archivní fondy z činnosti Schwarzenbergů a dokumenty k celému jejich dominiu. Máme tu takřka šest a půl kilometru archiválií,“ tvrdí. Mezi zdejší perly patří Schwarzenberský rodinný archiv, který nabízí ke každému členovi rodu několik fascikul jeho osobních spisů, korespondence, někdy i deníky. „Velmi osobní je například známá korespondence kněžny Pavlíny ze Schwarzenbergu, v níž se svěruje své tchyni například o průběhu těhotenství nebo prvních krůčcích dítěte,“ říká. Badatelé se zajímají také o jedinečnou hudební sbírku. „Máme zde noty, které jinde nenajdete, protože si je Schwarzenbergové nechali napsat na objednávkou.“ Českokrumlovský archiv obsahuje i mnoho dalších skvostů, od středověkých rukopisů a listin až po mince, pečetidla, fotografie a mapy.

STRÁŽCI PAMĚTI NÁRODA

Pro každého archiváře je prý největší dar, když může v klidu studovat a bádát. Nebo si jen tak namátkou vytáhnout z depozitáře libovolný text a začíst se do zajímavých osudů. „Na to má ale málokdo čas, protože nás plně zaměstnává především služba badatelům a administrativě,“ tvrdí Eliška, které jako čerstvé vedoucí přibyla spousta úředniciny. Do archivu míří historici, studenti, památkáři, ale i laická veřejnost, která pátrá po svých předcích a nechává si zhotovit rodokmeny. Archivy v současné době procházejí rozsáhlými projekty digitalizace, které badatelům i široké veřejnosti postupně zpřístupní na internetu matriky, pozemkové knihy a urbáře. „Archivy shromažďují na věčné časy veškeré důležité písemnosti, které náš stát, jeho úřady i jednotlivci vyprodukují. Naše paní docentka Ryantová říká, že archiváři vlastně stráží paměť národa a rozhodují o tom, co bude uchováno do budoucnosti.“

ARCHIVÁŘ MUSÍ MÍT FYZIČKU

Pokud se vám zdá, že život mezi regály nemůže být žádná zábava, opak je pravdou. „Archivnictví je dobrodružné, je to vlastně taková detektivka. Zatímco musíte na základě nějakého podnětu aktivně pátrat po určitých informacích, neustále při tom objevujete něco nového,“ popisuje. Archivář proto musí mít perfektní analytické a kritické myšlení a schopnost koncentrace. Nezbytná je znalost jazyků, základem je latina a v našem regionu samozřejmě i němčina. Paleografie, která se zabývá čtením starších typů písma, se sice vyučuje na vysoké škole, proniknout do tajů historické němčiny ale může trvat roky. Málokdo by asi řekl, že archivář musí mít také dobrou fyzickou kondici. „V jednom depozitáři máme pět metrů vysoké regály, lezeme tam po žebříku a sundáváme několikakilové balíky spisů. V historických budovách stále musíte spoléhat na silné ruce a nohy,“ vysvětluje Eliška.

ABSOLVENTI DRŽÍ SPOLU

Ústav archivnictví FF JU má mezi českými archiváři výbornou reputaci. Velkou předností studia je to, že se část výuky odehrává pod vedením archivářů přímo v archivech a studenti se tak dostanou do kontaktu s praxí. „Dnes už mám skoro v každém jihočeském archivu nějakého spolužáka, pak jsou i ty pracovní kontakty těsnější a přátelštější. Jsem moc ráda, že jsem mohla studovat v takovém soudržném kolektivu,“ pochvaluje si. Mnozí absolventi zůstávají s ústavem nadále v kontaktu, dokonce tvoří výraznou část účastníků každoroční odborné zahraniční ústavní exkurze. Sama Eliška absolvovala týdenní stipendijní seminář do proslulé historické knihovny v dolnosaském Wolfenbüttelu. „Pro nás studenty to byl velký zážitek. Měli jsme v ruce staré tisky, o kterých jsme se učili v pomocných vědách historických,“ vzpomíná. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

ZE SRDCE EVROPY DO SRDCE ASIE

Absolventka Pedagogické fakulty JU Eliška Novotná vyjela v rámci dvouměsíční stáže s AIESEC na ostrov Tchaj-wan. Přečtěte si její dojmy z výuky na místní základní a mateřské škole.

Jet na Tchaj-wan jsem se rozhodla vlastně vylučovací metodou. Z nabízených partnerských zemí byl pro mě nejvíce zajímavý. Vzdálenost přibližně 4 000 kilometrů jsem neřešila, i když samotná cesta zabrala asi 24 hodin. Zpětně jsem nesmírně ráda, že jsem se rozhodla právě pro tuto asijskou zemi. Je plná úžasných lidí, krásné přírody a spousta tajemství v podobě bohů a legend. Poznala jsem pláže i hory, horko i zimu, a dokonce jsem zažila i tajfun. Vegetace je na Tchaj-wanu tropická, je tam vlhko a teploty se každý den pohybují kolem pětatřiceti stupňů Celsia. Na horách jsem se ale cítila jako doma.

ŠKOLA HROU V PRAXI

V mateřské a základní škole ve městě Mejšan v okrese Ťia-i jsem strávila srpen a září. Moje dobrovolnická stáž měla několik rovin. První bylo samotné vyučování. V srpnu jsem učila angličtinu nejstarší děvčata, v září jsem seznámila děti v jednotlivých třídách s Českou republikou. Ukázala jsem jim také naši abecedu, čísla do 10 a zpívala s nimi české písně. Dalším úkolem bylo vytvořit pracovní listy k dětským knihám o štěněti Biscuitovi. Poslední částí byl „Be My Friend Programme“, díky němuž jsem měla možnost strávit víkend u domorodců. Moje metody výuky označili učitelé za velmi netradiční, ale současně je obdivovali. Místní děti jsou totiž zvyklé celou hodinu klasicky sedět v lavici, učitelé jim jen vykládají látku a děti si piší

zápisky. Tenhle způsob výuky znám i z domova, já ale preferuji opravdovou školu hrou. Proto jsem dětem vyrobila laminované kartičky na nejrůznější témata, vymýšlela pro ně tematické pohybové hry, výtvarné aktivity i činnosti, u kterých musely děti přemýšlet a diskutovat. Zažili jsme spolu hodně legrace. Hlavně děvčata byla skvělá!

SEŠITY S VĚNOVÁNÍM

Čeština v angličtině byla výzvou pro mě i pro děti. V každé třídě, včetně školky, jsem měla dvě hodiny. Ta první se týkala zeměpisu a výtvarné výchovy. V první části hodiny jsem se seznámila s Českou republikou. Porovnali jsme naše země, porozhlédli se po mapě, vysvětlili si pojem svět a světadíly. V druhé polovině čtyřicetiminutové vyučovací jednotky jsme si symbolicky vyrobili důkaz, že se z nás stali pengyů (přátelé). V páté a šesté třídě se děti seznamovaly s Českou republikou samy. Vyrobita jsem kartičky s obrázky a popisky, které měly spojit k sobě a dozvědět se tak informace o rostlinách a zvířatech, hradech a zámcích, nebo typických českých výrobcích. V druhé hodině jsem s dětmi zpívala, ukázala jim českou abecedu a počítali jsme. Některá písmena mají sice podobnou výslovnost, ale proniknutí do tajů češtiny nebylo pro děti nikterak lehké, zvláště za tak krátkou dobu. Snažila jsem se naučit je nové věci zábavným způsobem. Mezi dětmi se našly i takové, které si samy od sebe otevřely

sešit a opsaly si všechno z tabule. Pak mi to předložily k podpisu i s věnováním.

VÍKENDOVÉ CESTOVÁNÍ

Pokud jsem zrovna neučila, vytvářela jsem kurikulum pro výuku anglického jazyka v rozsahu od školky až po šestou třídu. Měla jsem k dispozici dětské knížky o štěněti Biscuitovi, z nichž jsem vybrala důležité gramatické jevy, slovíčka a třeba i slova, ve kterých se vyskytuje hláska speciální pro angličtinu. Kromě toho jsem ještě všech dvanáct knížek přečetla nahlas a nahrála se, aby děti slyšely výslovnost a mohly se tak učit angličtinu zase o něco rychleji. O víkendech jsem cestovala. Buď s mými novými kamarádkami Chie a Monicou, nebo jsem jela na „Be My Friend Programme“ k rodině ve městě Čang-chua, které je známé obří sochou Buddha. Navštívila jsem také ostrov Penghu, historické město Tchaj-nan, pohoří Ali Mountain nebo Kao-siung, který je druhým největším městem na ostrově. ●

Text: Eliška Novotná

Foto: archiv Elišky Novotné

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
a Biologické centrum Akademie věd ČR

Vás zvou na

Akademické půlhodinky

Osobnosti akademického života v cyklu přednášek
pro širokou veřejnost.

- 6. 10. 2015 Anna Maršíková: Vliv emigrace z Československa na současnou českou společnost
- 13. 10. 2015 Robert Tropek: Temná strana ochrany přírody – biodiverzita (post)industriálních stanovišť
- 20. 10. 2015 Michal Kaplánek: Odvaha – odmítání vojenské služby v průběhu druhé světové války
- 27. 10. 2015 Radek Šíma: Klíšřtata – jak velké představují riziko?
- 3. 11. 2015 Martin Weis: Hřřchy mládř aneb co o sobě napsal Karel IV.
- 10. 11. 2015 Milan Řřpa: Termojaderná fůze – nejspolehlivějšř obnovitelný zdroj energie
- 24. 11. 2015 Jan Moudrý: Škodř zemědělstvř životnřmu prostředř?
- 1. 12. 2015 Jan Kubečka: Jak fungujř ryby v řdolnřch nřdrřřch a jezerech
- 8. 12. 2015 Hynek Lřtal: O „Rathauském stavěnitř“. Umělcř, objednavatelé a styl českobudějovickě radnice

Každě řterý v 15 hodin ve studentském kostele
v ulici Karla IV. 22 v Českých Budějovicích.

Vřce informacř na www.jcu.cz, www.bc.cas.cz.

ŘřJEN

5.–11. ŘřJNA

Vřtání prvákř

Různá mřsta v Českých Budějovicích

Nejlepší zpřsob, jak za jeden třden poznat mřsto, ve kterém strřvřte nřkolik dalřich let života. Celý třden se budou konat seznamovací akce, koncerty, divadelnř představenř a dalřř. Vřechny vstupy jsou zdarma.

8.–9. ŘřJNA

Česká konference rektorř

Aula Jihočeskě univerzity, Studentská ul., České Budějovice

Jihočeská univerzita hostř zasedanř České konference rektorř, kterého se zřčastnř i ministrynř školstvř Kateřina Valachovř.

13. ŘřJNA

Ptejte se rektora

17–19 h., klub Akademickě knihovny JU, Braniřovská ul., České Budějovice

Pravidelnř setkřvřnř rektora Libora Grubhofera se studenty a zaměstnancř. Ptřt se mřžete na vře, co vřs ohlednř univerzitnřho dění zajřmř.

LISTOPAD

18. LISTOPADU

Mře při svřčkřch k vřročí 17. listopadu

17 h., Piaristickě nřměstř a slepě rameno řeky Malře

Tradiční svřčkovř mře v klřsternřm kostele na Piaristickém nřměstřř mř nezapomenutelnou atmosfěru.

20. LISTOPADU

Invest Day

12 h., Ekonomickř fakulta, ucebna A009

Přihlaste svřj podnikatelskř zřměr do druhého ročníku celouniverzitnř soutěže Invest Day, hrajte o zajřmavě ceny a zřskajte podporu od reálnřch investorř.

24. LISTOPADU

Ptejte se rektora

17–19 h., klub Akademickě knihovny JU, Braniřovská ul., České Budějovice

Pravidelnř setkřvřnř rektora Libora Grubhofera se studenty a zaměstnancř. Ptřt se mřžete na vře, co vřs ohlednř univerzitnřho dění zajřmř.

PROSINEC

8. PROSINCE

Adventnř koncert Jihočeskě univerzity v Českých Budějovicích

19 h., katedrřlnř kostel sv. Mikulřře v Českých Budějovicích

Svřteční večer pro přřznivce komornř hudby. V programu zaznř skladby v podanř vokálnřho souboru Gentlemen Singers, kterř je jedinřm profesionálnřm muřskřm oktetem svěho druhu v České republice a mř na svém kontě řadu vřtězstvř v mezinřrodnřch soutěřich.

LEDEN

15. LEDNA

Den otevřenřch dveřř JU

Fakulta Jihočeskě univerzity v Českých Budějovicích

Den otevřenřch dveřř se konř na vřech osmi fakultřch. Zřjemcř o studium se mohou blřže seznřmit s nabřdkou studijnřch oborř, prohlédnout si posluchřrny, laboratoře a odbornř pracoviřřte jednotlivřch fakult, zeptat se vyučujřch a studentř na vře, co je zajřmř, nebo se zřčastnit doprovodnřho programu.

řNOR

12. řNORA

XXIII. Reprezentační ples Jihočeskě univerzity v Českých Budějovicích

20 h., DK Metropol, Senovřzně nřměstř

Společensř akce roku. Celý večer se tematicky nese v jednotnřm duchu.

www.jcu.cz
facebook.com/jihoceska.univerzita
twitter.com/JihoceskaUni